

Орієнтовні завдання для річного оцінювання знань учнів-екстернів

з української мови

(рівень повної загальної середньої освіти)

Прочитайте текст і виконайте завдання 1 - 4.

(1) Диким птахам іноді важко знайти їжу взимку, тому вони охоче відвідують годівниці з гостинцями, залишеними людьми. (2) Щоб допомогти ... пережити зиму, потрібно знати, який корм можна їм давати, а що категорично заборонено. (3) У годівничку можна покласти насіння, несолене сало, фрукти, ягоди, просо, овес або пшеницю. (4) Ці продукти корисні для птахів. (5) Категорично заборонено годувати птахів чорним хлібом, сухарями, цитрусовими, та бананами.

1. На місці крапок у другому реченні має бути слово

- А) худобі
- Б) плазунам
- В) пернатим
- Г) ссавцям

2. У називному відмінку в тексті вжито слово

- А) годівниці
- Б) корм
- В) фрукти
- Г) продукти

3. Пунктуаційну помилку допущено в реченні

- А) першому
- Б) другому
- В) третьому
- Г) п'ятому

4. Відокремленим означенням ускладнено речення

- А) перше
- Б) друге
- В) третє
- Г) п'яте

5. На другий склад падає наголос у слові

- А) випадок
- Б) вітчим
- В) слина
- Г) вірші

6. З подвоєними приголосними треба писати обидва слова в рядку

- А) маз..ю, буквен..ий
- Б) чест..ю, виконан..я
- В) неждан..о, сон..ий
- Г) підніс..я, міськ..ом

7. НЕМАЄ помилки в рядку

- А) чешський, жіноцтво
- Б) празький, багацтво
- В) тюркський, убоцтво
- Г) солдацький, птаство

8. М'який знак пропущено в усіх словах рядка

- А) моряц..кий, вишен..ці, якіс..ть
- Б) красун..чик, міс..кий, чотир..ох
- В) дон..чин, долон..ці, нян..чити
- Г) скрин..ці, Уман..щина, слиз..кий

9. Окремо з часткою НЕ треба писати слово в рядку

- А) не\завершений пригодницький роман
- Б) не\покоїтися через потужний шторм
- В) не\прочитана однокласником книжка
- Г) не\узгоджений перелік документів

10. НЕ потрібна жодна буква на місці пропуску в усіх словах рядка

- А) якіс..ний, проїз..ний, перс..ні
- Б) ус..ний, тиж..невик, невіс..чин
- В) щас..ливий, аген..ство, блис..нути
- Г) хвас..нути, боліс..ний, ненавис..ний

11. Окремо треба писати всі слова рядка

- А) уві/сні, до/вподоби, в/основному
- Б) на/жаль, у/переміш, без/угаву
- В) під/силу, все/одно, з/надвору
- Г) до/побачення, у/притул, на/ходу

12. Відокремленим означенням можна замінити підрядне речення в рядку

- А) Це був лише сон, що наснився тобі.
- Б) З вікна бачу брата, що йде в спортзал.
- В) Бджола оминає квіти, що вкриті росою.
- Г) Тішать око квіти, що ростуть під моїм вікном.

13. Прочитайте речення (розділові знаки пропущено).

Любіть травинку і тваринку і сонце завтрашнього дня вечірню в попелі жаринку шляхетну інохідь коня.

У речення пропущено ком

- А) дві
- Б) три
- В) чотири
- Г) п'ять

14. Редагування потребує речення

- А) Одесити люблять і пишаються своїм містом.
- Б) Воно вражає архітектурними ансамблями.
- В) Вулиці середмістя приховують цікаві історії.
- Г) Завітайте до нашої морської столиці й насолодіться нею.

15. Обидва слова можливі за змістом у реченні

- А) Я (змерз, замерз), тому треба одягнутися тепліше.
- Б) Володимир запровадив християнство в X (столітті, сторіччі).
- В) Рекламну (компанію, кампанію) розпочали завчасно.
- Г) Чи маєте ви (абонент, абонемент) для користування басейном.

16. НЕПРАВИЛЬНУ етикетну формулу вжито в рядку

- А) - Доброго ранку! Як справи?
- Б) - Привіт! Усе добре.
- В) - Будь ласка, підкажи, у якій аудиторії буде лекція?
- Г) - Вибачаюсь, я не знаю.

17. Годинник показує 05:20. Правильно позначено час у рядку

- А) п'ять годин двадцять хвилин
- Б) двадцять хвилин шостої
- В) двадцять хвилин по шостій
- Г) двадцять хвилин на шосту

18. НЕМАЄ лексичної помилки в рядку

- А) долоні рук
- Б) правильна адреса
- В) кілька років тому назад

Г) безкоштовний подарунок

19. Прочитайте речення, у якому пропущено окремі слова.

Олегові _____ подарували два _____, який із них _____, він скаже, коли їх прочитає.

Правильним є варіант послідовного заповнення пропусків

- А) Коваленку, детектива, більш цікавий
- Б) Коваленкові, детективи, самий цікавий
- В) Коваленко, детектива, більш цікавіший
- Г) Коваленку, детективи, цікавіший

20. Прочитайте речення, у якому пропущено окремі слова.

Шановний пане _____, дякуємо _____ за вибір нашого готелю. _____ Тбілісі чекає на Вас!

Правильним є варіант послідовного заповнення пропусків

- А) Сергіє, Вам, Сонячне
- Б) Сергій, Вас, Сонячні
- В) Сергію, Вам, Сонячний
- Г) Сергію, Вам, Сонячне

21. Прочитайте речення.

Хочеш досягнути успіху - (1) працюй, (2) удосконалюйся, (3) не зупиняючись перед труднощами, (4) якими б великими вони не були.

НЕПРАВИЛЬНО обґрунтовано вживання розділових знаків у рядку

- А) тире 1 - між частинами безсполучникового складного речення
- Б) кома 2 – між однорідними членами речення
- В) кома 3 – при відокремленій обставині
- Г) кома 4 - при відокремленому означенні

22. Редагування потребує речення

- А) Не вислухавши всіх учасників конфлікту, не робіть висновків.
- Б) Потрапивши до стародавнього лісу, нас замилувала пісня солов'я.
- В) Завжди перевіряю всі можливі елементи захисту, обмінюючи валюту.
- Г) Ми вибираємо пляжний готель, зважаючи на віддаленість його від моря.

23 Фразеологічний зворот ужитий у реченні

- А Часу було обмаль, а він усе одно бив байдики.
- Б Побачивши великий натовп людей, перехожі дивувалися.

В Величезна сила криється в людському розумі.

Г Пісня народжує радість.

24 Простим є речення

А Далеко чути звуки, гучно линуть голоси.

Б Ясної тихої днини кружляє над землею, сідає на обличчя павутиння.

В Пташині зграї злітають високо в небо, і від того здіймається вітер.

Г Осінь не забарилася, бо закони природи невблаганні.

25 Літеру с треба писати в усіх словах рядка

А бе..коштовний, ..казати, ..керований;

Б ..формувати, пере..кочити, ..фотографувати;

В ..плетений, ..питати, ..шити;

Г ..тягнути, ро..тлумачити, не..терпний;

Д ..фальшувати, бе..смертя, ..хвалити.

26 Літеру е треба писати в усіх словах рядка

А ст..хати, ст..повий, квіт..нь;

Б зал..вати, майст..р, леб..диний;

В пригв..нтити, чер..да, шел..стіти;

Г ос..литися, к..шеня, л..дацюга;

Д д..ржати, тр..мтіти, щєб..тати

27 Знак м'якшення НЕ пишеться в усіх словах рядка

А міл..ярд, ойкан..ня, мен..ший;

Б Уман..щина, Поділ..ля, Бат..ківщина;

В безбат..ченко, змагаєш..ся, віс..сю;

Г ін..ший, жен..шень, спіл..чанський;

Д кин..мо, ріж..мо, насип..мо.

28 Через дефіс пишуться всі слова в рядку

А генерал/майор, кіловат/година, міні/комп'ютер;

Б південно/бережний, південно/східний, північно/західний;

В військово/транспортний, військово/зобов'язаний, військово/юридичний;

Г ясно/зелений, ясно/окий, ясно/золотистий;

Д вогне/гасник, хліб/сіть, зліт/посадка.

29 . Установіть відповідність

Приклади

Односкладне речення

1	означено-особове	А	З гармат по горобцях не стріляють.
2	неозначено-особове	Б	Кругом гомоніли, вешталися, лагодилися до чогось.
3	узагальнено-особове	В	Можна вибрати друга і по духу брата, та не можна рідну матір вибирати.
4	безособове	Г	Довго спали вітри у ярах на припоні.
		Д	Буду хлібом і цвітом ділитись, відчиняти ворота гінцям.

30 Установіть відповідність

Приклади

Вид підрядного речення

1	означальне	А	Мені було байдуже, де вони отримували цю інформацію.
2	з'ясувальне	Б	Туди, де образи кохані, душа окрилена летить.
3	обставинне причини	В	Ясени, ясени, бачу вас за селом край дороги.
4	обставинне місця	Г	Вогонь був таким, що в повітрі снаряди зустрічалися зі снарядами.
		Д	Прокинувся від того, що в хаті стало видно, як удень.

31 . Установіть відповідність

Приклади

Відокремлений член речення

1	означення	А	Я так люблю тебе, мій краю, красу твоїх степів і гір.
2	прикладка	Б	Данилко радо, з підскоком, біг до сусідів.
3	обставина	В	На світі все знайдеш, крім рідної матері.
4	додаток	Г	Він, п'ятирічний хлопчик, міг би гратися годинами.
		Д	Ночували гайдамаки в зеленій діброві, на припоні пасли коні, сідлані, готові.

32. Доберіть приклад речення до кожної умови вживання тире.

Умова вживання тире

Приклад речення

- 1) при відокремленій прикладці
- 2) між однорідними членами речення
- 3) на місці пропущеного члена речення
- 4) між підметом і присудком

- А) Природа - наймудріший співрозмовник, рівного їй немає.*
- Б) Вітер в гаї не гуляє - вночі спочиває.*
- В) Повіяв вітер по долині - пішла дібровою луна.*
- Г) Науці належить розум, а поезії - споконвіку душа.*
- Д) Ти живеш у Львові - старовинному й гостинному місті.*

33. З'ясуйте значення кожного фразеологізму.

Фразеологізм

Значення

- 1) мотати на вус
- 2) гнути кирпу
- 3) водити за носа
- 4) сміятися на кутні

- А) обдурювати
- Б) плакати
- В) зазнаватися
- Г) реготати
- Д) запам'ятовувати

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

34. З'ясуйте, якими частинами мови є виділені слова в тексті (цифра позначає наступне слово).

Ти помітив, (1)що (2) протягом зими снігу в (3)наших краях (4)майже не було?

Слово

Частина мови

- 1) що
- 2) протягом
- 3) наших
- 4) майже

- А) частка
- Б) іменник
- В) сполучник
- Г) займенник
- Д) прийменник

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

35. Доберіть приклад до кожного виду відокремленого члена речення.

Відокремлений член речення

Приклад

- 1) означення
- 2) обставина
- 3) додаток
- 4) прикладка (різновид означення)

- А) Виблискуючи проти місяця, річкою повільно плив білий човен.*
- Б) А воно, могутнє світло, усе більше виповнювало собою світ.*
- В) Світи нам, день, безсмертними вогнями, шуміть, сади, роди зерно, земля!*
- Г) Чи винні ми щось комусь у житті, окрім наших батьків?*

*Д) Обабіч шляху лежали   перекраяні вузькими нивами.
незнайомі поля,*

36 . Доберіть приклад до кожного типу складного речення.

Тип складного речення

Приклад речення

1) складносурядне

А) Красна пташка своїм пір'ям, а людина - знанням.

2) складнопідрядне

Б) Сонце блищить і горить, гаї зеленіють, садки зацвітають.

3) складне

безсполучникове

В) Мільярди перлин мерехтіли на всьому, випромінюючи маленькі сонця, розсипаючи спектри на листі дубів.

4) складне з різними

видами зв'язку

Г) Догоряє липневий день, палахкотить на білих стінах собору, що вигнався в небо.

Д) Ти з'явився мені - і здалося, що світ помолодшав навколо на тисячу літ.

**Прочитайте текст (цифри в дужках позначають номери рядків)
і виконайте завдання (37-40)**

Шанс реалізувати себе

(1–4) На Олімпіаді-2016 у Ріо-де-Жанейро збірна України посіла в загальнокомандному заліку 31-ше місце. Особливо безрадісний цей результат на тлі досягнень нашої параолімпійської збірної, яка здобула 117 медалей і посіла на Параолімпіаді-2016 третє місце – після збірних Китаю та Великої Британії.

(5–10) Виступи українців на Параолімпіаді-2016 без перебільшення вразили. Наприклад, у змаганнях із плавання комплексом на 200 метрів наші спортсмени зайняли всі сходинки п'єдесталу: Денис Дубров здобув золоту медаль і встановив новий світовий рекорд, Максим Крипак отримав срібло, а Дмитро Ванзенко виграв бронзу. У зв'язку з цим радісно вибухнув український сегмент соціальних мереж. Досягнення українських спортсменів помітили також перші особи держави.

(11–23) Звичайно, кожним із цих мужніх людей, які отримали нагороди на Параолімпіаді-2016, варто захоплюватися. Як і тими спортсменами, які фінішували за межами першої трійки чи навіть просто взяли участь у змаганнях, адже найважливіший олімпійський принцип твердить, що «головне участь, а не перемога». Саме в такий спосіб розвиває параолімпійський рух цивілізований світ. Особливо це стосується параолімпійців, для яких уже вихід на старт є звитягою духу над фізичними можливостями. Ще в середині минулого століття англійський нейрохірург Людвіг Гутман на практиці довів, що спорт допомагає людям з особливими потребами покращити своє життя та відновити психічну рівновагу. До прикладу, у США, Великій Британії, Австралії для них створені комфортні умови. Їм надані широкі можливості реалізуватися як особистостям, зокрема брати участь у спортивних змаганнях найвищого рівня. Для цього, власне, і створені параолімпіади.

(24–30) У державах з авторитарним режимом правління спорт сприймають по-іншому. Для їхніх керманців спорт – спосіб прославлення величі власної країни й покращення її іміджу у світі, пропаганда свого устрою. Цей принцип свідомо перенесений ними на параолімпійський рух: результат понад усе, досягти його треба за будь-яку ціну. Можливо, саме тому на останніх трьох параолімпіадах у командному заліку перемагала збірна Китаю. Що ж до команди США, то вона востаннє посідала перше місце 1996 року.

(31–37) Приклад використання параолімпійців з пропагандистською метою подає Росія. На Параолімпіаді-2012 у Лондоні збірна цієї країни була в загальному заліку другою, що ж до Параолімпіади-2016, то російських спортсменів не допустили до змагань через систематичне вживання допінгу. «Як на мене, російська влада “підставила” своїх параолімпійців. Її підхід “медалі важливіші за мораль” мені огидний», – прокоментував дискваліфікацію збірної Росії голова Міжнародного параолімпійського комітету Філіп Крейвен.

(38–47) Україна на двох останніх параолімпіадах ставала в медальній класифікації четвертою. У Пекіні 2008 року вона здобула 74 нагороди, у Лондоні 2012-го – 85. Параолімпійці традиційно виступають краще за нашу олімпійську команду. Можливо, спрацьовує різниця в психології олімпійців і параолімпійців.

Для людей з особливими потребами параолімпійський спорт є в нашій країні одним, на жаль, з небагатьох шансів реалізувати себе в житті. Погодьмося, 40 тисяч доларів за золоту медаль, 26 тисяч доларів за срібну й 18 тисяч доларів за бронзову - гроші, які людям, що мають проблеми зі здоров'ям, складно заробити в інших сферах життя. Тож добре, що в Україні побудована система параолімпійського руху, яка дозволяє їм досягати спортивних успіхів.

(48–54) Пишаючись спортивними досягненнями параолімпійської збірної України, наше суспільство мало б зважати не лише на її високі місця в медальних заліках, а також на інші речі. Наприклад, на міжнародний рейтинг доступності міського середовища й транспорту для людей з особливими можливостями (а отже, і з особливими потребами!). Коли станеться так, що Україна в цьому списку також увійде до світової топ-трійки, тоді матимемо право впевнено говорити про наші спортивні перемоги.

За Д. Марценишиним

37 Головну думку автора висловлено в рядку

А На відміну від олімпійської збірної України, параолімпійці гідно презентували нашу державу на іграх у Ріо-де-Жанейро.

Б Україна належить до тих країн, які дотримуються олімпійського принципу «головне участь, а не перемога».

В Пишаючись нашими параолімпійцями, маємо визнати, що спорт в Україні є для них однією з, на жаль, небагатьох можливостей реалізувати себе як особистість.

Г Блискавичному успіху параолімпійців на Олімпіаді-2016 у Ріо-де-Жанейро сприяла побудована в Україні система параолімпійського руху.

38 За логікою автора тексту,

А що більше в параолімпійця можливостей для реалізації себе як особистості, то вищі його досягнення в спорті

Б країни світу, які в параолімпійському спорті дотримуються принципу «головне участь, а не перемога», належать до цивілізованих

В країни, відомі перемогами на параолімпіадах, надають усі можливості для реалізації спортсменів у різних сферах життя

Г щодо країн, де параолімпійці вповні реалізують себе як особистості, вимога «результат понад усе» відповідає олімпійському духу

39 Олімпійський принцип «головне участь, а не перемога» передбачає

А однакову шану для всіх учасників змагань, а не тільки для переможців

Б неймовірні досягнення сучасних спортсменів на параолімпіадах

В залучення широкого загалу до участі в параолімпійському русі

Г забезпечення суспільством рівних можливостей для всіх громадян

40 Про те, що збірна Китаю перемагала на останніх трьох параолімпіадах, а збірна США натомість востаннє посіла перше місце на Параолімпіаді 1996 р., автор нагадує, щоб

А навести приклад протилежного тлумачення головного олімпійського принципу країнами з абсолютно різним суспільним ладом

Б підкреслити здобутки Китаю в соціальній адаптації параолімпійців і засвідчити відставання в цьому США

В возвеличити Китай як країну, яка досягла грандіозних успіхів у параолімпійському спорті на тлі помірних досягнень параолімпійців США

Г за допомогою цього порівняння показати переваги авторитарного режиму над демократичним суспільним устроєм